Edebiyat DÜNYASI ★ EDEBİYAT SANAT FİKİR AKTÜALİTE

Sayı: 11-12 — 15 Aralık 1948 — Her ayın 15 inde İstanbulda çıkar. Fiyatı 25 Krş.

Kuyruğa dair

En çok ayılar bilir (afedersiniz)
Şaka değil,
KUYRUK ACISINI
Fakat insanlar
Kuyruksuz insanlar
ONLAR DA BİLİR...

Orhon Murat ARIBURNU

Sanatçıya Düşen Vazife

Artık memleket ölçüsünde bir kalkınma dâvâsı karşısındayız, Açıkça diyebiliriz ki Edebiyatımız, Sanatımız bu dâvâ ile birleştiği nisbette var, ondan uzak kaldığı nisbette de yoktur.

Fahir ONGER

Şimdiye kadar yayınladığım yazıları tesadüfen okumuş olanlar bilirler ki ötedenberi ben, meselesiz edebiyat taraftarları ve mesuliyetsiz çalışmayı iş edinmiş yazıcılarla, sanatçılarla uğraşır dururum. Bana kızanlar, ağız dolusu lâf edenler olmuştur. Onların bu halini gördükçe benim yüreğim sızlamıştır. Çünkü hangi çevrelerde ve hangi şartlara göre yazıp çizdiklerini gayet iyi bilirim. Bunun içinde bana karşı durmalarını hoş görürüm. Eğer her kes bana karşı olsaydı o vakit gerçekten bir endişe duymamak benim için imkânsız olurdu. Ama sevinçle, hatta şükranla görüyor ve anlıyorum ki bugün ayni meseleler etrafında benimle hem fikir olanların sayısı bir hayli kabarıktır.

Daima gayri şahsi yazmıya gayret ettiğim halde, bu yazıma şahsi intibalarımı tesbit etmekle başlayışım sebebsiz değil. Mesut bir hâdise, yurdumuzun her bir köşesinden kalkıp gelen binden fazla vatandaşın memleket meseleleri hakkında mahalli müşahedelerini dinlememe fırsat verdi. Geçen ay sonunda İstanbulda toplanan «Türkiye İktisad Kongresi'ne bir münasebetle ben de üye olarak bulundum. İlk bakışta denebilir ki «Devlet müdahelesi, Dış Ticaret ve Vergi reformu gibi iktisadi hayatın seçme konularının edebiyatla ne ilgisi var? İktisad kongresinden bahsetmenin yeri burası değildir.» Fakat memlekette muayyen bir müteşebbisler sınıfını ilgilendirir gibi görünen bu meseleler, mahalli müşahede ve tetkikleri dinledikten sonra, anladım ki bütün halkımızı çok yakından ilgilendirmektedir.

Güney — doğu bölgesinden bir temsilci, yurdumuzun bu parçasının tarih beri ehemmiyetli bir erzak anbarı eşkil etiğin ifakat bakımsızlık yüzünden günden güne gerilediğini ve artık bugün bir çok köylerin, üzerinde çalışan insanları doyurmaktan aciz bir duruma düştüğünü ve bunun bir sonucu olarak ta bu köylülerimizin yavaş yavaş başka sahalara doğru hicret ettiğini belirtti. (Daha bir çok müşahedeler hatta rakkamlar vardır. Bunlar yakında kitap halinde çıkacak olan kongre zabıtlarından takip olunabilir.)

Memleket realitesi, halkımızın çok derin ıstıraplar içinde bulunduğunu göstermektir. Tohumu, tarlayı, sapanı terkeden köylü büyük şehre akın ederek yaşamanı nen aşağı derecesinde hayatını devam ettirmeğe çalışmaktadır.

Durumun böyle olduğunu ve buna karşı ancak gene memleket ölçüsünde bir kalkınma plânının gerektiğin şiddetle duyduğum için böyle bir kalkınma davasında edebiyatın ve sanatın da seferber edilmesini istiyordum. Memleket ve halkımız bu haldeyken, realiteden habersiz ferdi duygular terennüm eden bir edebiyatın halâ eski geleneğine sadakat göstermesini gayri meşru telâkki ediyorum. Ve bugün bu meseleler binbeşyüz delegenin iştirak ettiği memleket çapında bir toplantıda ortaya vuruluncıya kadar onların üzerine sünger çeken yazar-

(Devamı 7 inci sayfada)

SON

Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!
Uykusuz gecelerimi başı boş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!

15 le 20 arasında
Bir rüzgâr esiyor, ne rüzgâr bilmezsiniz!
Sonra her şey yavaş yavaş çoraklaşıyor
İnsanın kafasında.

Yarış eden atların yelesinde
Savrulan toz idim.
Kızların ellerinde, saçlarında, dizlerinde,
Yiğitlerin kollarında güç kuvvet idim
Türkü idim çocukların dillerinde.

Derdim ki - Ak be sıcak kan, damarlarımda
Sınırlardan duyulsun sesin!
Böyle akar bahar gelince
Irmakları bu memleketin.

Derdim ki - Yeşer yeşer zerdali ağacım!
Nazlı nazlı, pembe pembe, beyaz beyaz.
Harmanların, teçlerin kokusunu
Derdim ki, getir bize sıcak Yaz!

Derdim ki - Öpüş hatırım için, güzel kız
Öpüş ki gençliğin hakkını alasın!
Çalışın yurttaşlarım, çalışın kardeşlerim
Derdim ki, güzel yurdum muammer olasın!

Bakar bakar da vadilere
Akşamları ışıktan şehirler kurardım,
Ve dolsun isterdim insanlar akın akın
Yıkanıp süt rengi denizlerde.

Uykusuz gecelerimi başı boş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!
Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!

Cahit KÜLEBİ

Yeni Şiirin İlkelerine Doğru

Salâh BİRSEL

ŞİİR İÇİN OKUL

Şiir okullarda öğrenilir.

Netekim resim de atelyelerde...

Ama bugün şiir üzerinde açıklamalar yapan hiç bir okul tanımıyoruz.

Eskiden bu, meslekte ilerlemiş usta şairlerin işiymiş. Öyleyse her şeyi bırakıp şiir okulları açalım diyeceksiniz.

Evet.

Yalnız benim bu sözlerimden o soğuk, o didaktik manzumelerden yana olduğum sanılmamalı.

Şiirin öylesi hiç bir yerde öğretilmez.

ŞEKİL ve MUHTEVA

Şunu öne almak isterim:

Okuyucularımdan bazıları bu satırları okumak yorgunluğuna katlanır da benim sanat eserini bütünüyle kavramak isteyişimin yanı sıra, zaman zaman parçanın güzelliğiyle de ilgilendiğimi görürlerse bu, onları şaşırtmamalıdır. Doğrusu salt minare, salt kubbe olarak Süleymaniye'nin bir şey ortaya koyacağı iddia edilemez. Ama bir liğe ulaşmış bir düzen içinde görüp sevdiğimiz o ünlü cami bizim kubbesine, sütunlarına veya minarelerine bir başına tutulmamıza ve onları bütünün içinden sıyırarak düşünmemize hiç mi hiç engel değildir.

ÇEŞNİ ÜZERİNE

Kimi adam yazılarında bir çeşni bulunduğunu söyleyerek kendini sanatçı diye ileri sürüyor.

Özelliğin şiire değer kattığına ses çıkarmam ama, çeşninin ne işe yarayacağını kestiremem.

Çeşni! Orhan Veli'yi yanlış yola sokan da bu olmadı mı?

HEGEL'İN HATASI

Bir kısım okuyucu da benim bu söylediklerimde yer yer çelişmelere rastlanıldığını düşünebilir.

Gerçeği şu ki böyle her yönü kavramak isteyen bir kitapta çelişmeye düşmemek hayli zordur. Fakat burada karşıt kavramları pek başka bir anlayışla ele almak ve onların birbirlerini yalanladığı değil birbirlerini tamamladığı sonucuna varmak daha yerinde olur.

Hem bu denli hareket eden herkes Hegel gibi ayrı kavramlara, karşıt kavram gözüyle bakmak hatasından da kendini koruyabilir.

SANAT ve MESLEK

Fahir Onger de ayni şeyi yazıyor:

(Devamı 7 nci sahifede)

Fransa'da kitap sergisi

Fransız yazarları millî komitesi bir kitap sergisi tertipledi. Bu sergiye Alexandre Armoux'dan André Wurmser'e kadar bütün yazarlar, Danielle Darrieux'den Simone Signoret'ye kadar bütün artistler katıldı. Edebiyat meraklıları bizzat muharrirleri tarafından imzalanarak satılan bu kitaplardan satın almak için sergiye hücum ettiler. İlk gün Cumhurbaşkanı da kitap sergisine gelerek Jean Effel'in karikatüründe görüldüğü gibi Maurice Chevalier'den de imzalı bir kitap istedi.

— İsminizi lûtfeder misiniz?

Tiyatro ve Cemiyet

Celal TAŞER

Sanatı, kökleri sosyal hayatın derinliklerinde bulunan bir ulu ağaca benzetebilir, bu ağacın verdiği meyvaların tadını da damarlarına yürüyen özsu tayin eder, diyebiliriz.

Tiyatro bu ulu ağacın ana dallarından biri olduğuna göre, meyvalarını besleyip olgunlaştıran, güldürücü veya ağlatıcı bir tatla soframıza getiren sebepleri ve kuvvetleri de kolayca anlıyabilir, izah edebiliriz. Sanatla hayatın, hayatla insanoğlunun göbek bağını açıkça belirten bu teşbih, tiyatro ile cemiyetin karşılıklı durumlarını da ilk bakışta yerli yerinde görmemize yardım eder sanırım. Bununla beraber teşbihimizin aydınlattığı yolda biraz yürüyelim.

Zamanımızın büyük rejisörlerinden biri: «Tiyatro bir müze değildir; onun nabzı da hayatın, daima akış ve değişme halinde bulunan hayatın nabzına bağlıdır,» diyor. Sanat ağacının kökleri çürümedikçe dallarından yetişen gürbüz meyvalar bu sözün doğruluğunu ispat ede eği kadar çoktur. Aeschylos'tan B. Shaw'a veya Eugene O'Neill'e kadar gelen dram tarihi beşeri sosyal ihtilâfların muhtelif cephelerini muhtelif görüş noktalarından aydınlatan sayısız misallerle doludur. Ferdle sosyal düzen arasındaki münasebetlerde ihtilâfı doğuran şartlar temelinden değişmedikçe, bütün sanatların olduğu gibi tiyatronun da, bu günkü hayat savaşında bu günkü insanın ve ona ait meselelerin satır satır, mısra mısra peşini takip etmekten - bir an için dahi olsa - vazgeçmesi beklenemez.

Tiyatronun müze olmadığını, hayatla beraber yürüdüğünü, yürümesi lâzım ve zaruri olduğunu, tanınmış bir İngiliz tiyatro tenkitçisinin şu satırlarile daha iyi anlıyabiliriz: «İnsan vücudunda olduğu gibi, organik değişiklikler hayati ihtiyaçlarla nasıl ilgili ise, sanatta vukua gelen değişiklikler de sosyal veya politik yapının değişen ihtiyaçlarını takip eder, kendisi de o ihtiyaçlara göre değişir. Sahnede şairane ve filozofik fikirlerin, hissin veya hissi ifadenin şiddetle arzu edildiği devirler olmuştur. Diğer taraftan Naturalist temsilin birinci derecede önemli telâkki edildiği zamanlar olmuştur. Daha sonra herşey şekilden ibaret görüldü. Voltaire, XVIII. asırda Fransa'da dram sahasında görülen o sert, o değişmez Neo-Klâsik teknik geleneğini takbih etti. Fransız sahnesinin o bağlardan kurtulmasını biraz gevşemesini istiyordu. Bu geleneğin terkini romantizmin ve melodramın getirdiği izahi bir hürriyet takip etti. Bu suretle fikirlere ve heyecanlara yeni bir yapı, yeni bir ifade vermeyi mümkün kılan yeni metodlar meydana geldi ki, bunu doğuran da yeni bir (Psikolojik İklimin) uyanmasıdır.»

Şu son yılları bir düşünelim. Hemen anlarız ki, İkinci Dünya Savaşı milletlerin, binnetice insanın psikolojik ikliminde, bir evvelkine nazaran büyük farklar ve değişiklikler meydana getirmiştir. Gerçekten de bombalar, füzeler sadece şehirleri ve köprüleri yıkmakla kalmadı; belki en derin tahribatını mânevi kıymetler âleminde yaptı, yerleşmiş hükümlerde ve inançlarda hissettirdi. Bu durumun, sanatı ve sanatkârı tesiri altına almaması kabil değildi. Eski binaların ve hükümlerin yıkıntıları üzerine yenilerini kurmak için yepyeni malzemeye ve vasıtalara ihtiyaç hasıl oldu. İşte tiyatro bu uğurda kendisine düşen ödevleri ve mes'uliyetleri gün geçtikçe daha çok idrak etmeye başlamış, cemiyetin ve insanın kalkınması yolunda işe girişmiş bulunuyor. Savaştan alınan dersler ve yaralarla muhtelif memleketlerde tiyatro alanında yeni yeni temayüller belirmiş, bir çok denemeler yapılmıştır. Bunlar göstermiştir ki, cemiyetin ve insanın kalkınması işinde en kestirme, en tesirli yol tiyatrodan geçmektedir. Çünkü tiyatro bir topluluk sanatı olduğu gibi, ayrıca topluluğun da temsile aktif bir şekilde katılmasını gerektirir. Bu noktalar göz önüne alınınca beşeri sosyal ihtilâfların halli yolunda, hiç değilse aydınlatılmasında tiyatronun sahip olduğu kuvvetin derecesi kolayca anlaşılır.

1932 yılında birkaç arkadaşile birlikte Çek Sanat Tiyatrosunu kuran ve yıllarca tiyatro araştırmalarının, tecrübelerinin öncülüğünü yapan tanınmış rejisör E.F. Burian, Almanlar Çekoslovakya'yı istilâ ettikleri zaman ileri gelen bir çok devlet adamı, aydınlar ve sanatkârlarla birlikte ilk partide toplama kampına sürüldü. Nazi cehenneminde tam beş yıl kaldıktan ve müttefik kuvvetler tarafından kurtarıldıktan sonra Prag'a dönüşünde eski arkadaşlarından sağ kalanları etrafına topluyor, yeniden işe girişiyor. İlk eser olrak ta (Romeo ve Juliet)'i sahneye koyuyor. İngiltere'de çıkmakta olan eski, tanınmış bir tiyatro dergisinin Prag muhabiri, temsili gördükten sonra dergisine yolladığı yazıda diyor ki: «Toplama kampında geçen beş yıl, bir dâhiyi bile sarsmıya yeter. Burian'ın sahneye koyduğu Romeo ve Juliet, Çekoslovakya'da vukua gelen yeni psikolojik iklime uygun bir anlayışın ifadesidir. Bu eser; (Toplama kampındaki bir insanın, sonu gelmiyen, ebedi aşkı hayal etmesidir.) Netekim, Romeo paçavralar içinde, tel örgülerin arkasında bir mahpus olarak gösterilmiştir. Renkli ışıklar ve arka projeksiyonu ile aydınlatılan sahne, bütün temsil boyunca devam eder. Sonra, âdeta rüyada imiş gibi, Mercutio gelir, Romeo'yu elinden tutup kirli kamp yatağından dışarıya çeker ve ortasına yığılır, kalır. [illegible] götürür. Nihayet Juliet'in ölümü üzerine tekrar kamp yatağına yığılır, kalır. Shakespeare'in tekstine bir tek kelime bile ilâve edilmemiş, sadece piyesin sonu çıkarılmış, Montegue'lerle Capulet'ler arasındaki anlaşmazlık kısmı, rejisör tarafından kendi anlayışına göre değiştirilmiştir. Bütün oyun bi tek basit, ünik sahne üzerinde geçmektedir. Aktörlerin hareketleri, piyesin bütün ritmi ile ahenkleştirilecek şekilde son derece stilize edilmiştir. Bu enterpretasyon, 750.000 nüfuslu Prag şehrinde 30 tiyatro, 2 Opera, ve bir çok ta operet olduğu halde 50 defa oynanmıştır.

Geçen yıl Amerika'da büyük bir rağbet gören Maxwell Anderson'un (Joan of Lorraine) adlı piyesi de savaş sonu psikolojik ikliminin canlı bir örneğidir. Baş rolünü Ingrid Bergman'ın oynadığı bu piyes, tarihî olmaktan ziyade savaş sonu Amerikasında ekonomik ve politik şartların ortaya attığı bir takım moral ve psikolojik ihtilâfları konu edinmiştir. Fiyat kontrol sistemi ve karaborsacılıkla mücadele nev'inden meseleler Amerikan hükûmetlerinin olduğu kadar dramatistinin ve seyircisinin de dikkatini üzerine çeken önemli konulardır. Netekim Broadway sahnelerinde bu ve buna benzer meseleleri ele alan eserlere karşı gösterilen canlı ilgi, halkın ihtiyaçlarile sanatkârın mes'uliyetlerini açık ve seçik olarak belirtmektedir.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, 25 yıl içinde iki korkunç savaşla ezilen cemiyet ve insan, varlığının temellerini daha sağlam esaslar üzerine kurmak lüzumunu bu defa iyice kani olmuş bulunmaktadır. İngiltere, Amerika ve daha bir çok Avrupa memleketleri kendi sosyal realitelerinden doğan ihtilâflara sadece ilim ve teknikle değil, sanat yolundan da cevap bulmıya çalışmakta ve bu arada bilhassa tiyatrolarını azami gayretle aktif kılmıya uğraşmaktadır.

Bizim insanımızın da: şehirli, kasabalı, köylü seyircimizin sahnemizde cevap verilmesini, ele alınıp işlenmesini görmek istediği sayısız sualler vardır. O halde ilk işimiz kendi realitemizi bütün özelliği ile yakından, ta içinden tanımak olmalıdır. Milletçe, kültürce, ahlâkça kalkınmamız sadece ilkokuldan değil, herhalde sahneden, belki de daha çok sahneden hızını alacaktır.

Yolculuk

Tek bir öpüşümüz var seninle
Cenuba giden yollar üzerinde.

Herkes uyumuştu kompartımanda,
Birden nasıl oldu bilmem,
Birbirimizi öpüverdik.

Sen gideceğin yere gittin sonra,
Ben gideceğim yere...

SABAHATTİN HÜSNÜ

Dram kısmında: RUY BLAS

Adalet CİMCOZ

Victor Hugo'nun Ruy Blas'ı şiir olarak, zamanının anlayışına göre güzel, piyes olarak bayağı ve kötü. Romantizmin şaheseri diyenler var. Ben o kanaatte değilim. Bir uşak ile bir kraliçenin aşkı. Muharrir, uşağa, aradaki derin uçurumları aşılatarak kraliçenin kalbini feth ettirecek. Piyesin kahramanı olan uşağın bu macerada tek bir silâhı var o da şair olması. Şiir, uşak kisvesi içinde kraliçenin gönlünü feth edecek diyeceksiniz, hayır. Viktor Hugo bu usta fransız şairi, bu işe pek cesaret edememiş. Evvelâ Ruy Blas'ı yâni uşağı aşağılık bir oyuna kurban ederek ona asalet payesi verdirmiş ve öylece kraliçenin karşısına çıkartmış, ondan sonra da şiirini söyletmiş.

Romantizmin moda olduğu devirlerde Fransada Viktor Hugonun bu manzum eseri çok rağbet görmüş. Piyes olarak değeri düşük olmasına rağmen bir asra yakın bir zaman Fransa Viktor Hugonun mısralarında lisanın şehvetini bulmuş.

Romantik manzum eserleri dilimize manzum olarak tercemeye meraklı ve bu işde de ciddîn usta olan mütercimin bu tercemesi de mükemmeldir. Ancak mütercimin bu yoldaki himmetini artık modası geçmiş Fransız romantiklerinden ziyade daha yenilerde görmeyi temenni ederiz.

Vasat bir piyes olan ve mısralarının ahengini de nede olsa, terceme ile kaybetmiş bulunan bu eserin ne gibi bir düşünce ile Şehir tiyatrosuna girmiş olduğunu anlamadım. Maalesef memleketimizde dünya tiyatro hareketlerini bizlere intikal ettirecek ve bu sahada yenilikler yaratacak müstakil ve müteaddit tiyatro teşekkülleri yok. Bir Şehir tiyatromuz var. Bu sebeple onun, şair kendi eserlerinden uzak kalarak, dünya tiyatro hareketlerini ve yeniliklerini bizlere göstermesi lâzım.

Bunun için de büyük bir vukuf ile ihatalı bir şekilde çalışması ve hiç olmazsa modern tiyatro hareketlerini takip eylemesi gerekir. Bu sebeple de, senelik repertuarın titizce hazırlanması ve bu hususu temin edecek bir gaye gütmesi icabeder. Mütercimin yukarda bahsettiğim himmeti Ruy Blas'ı tanıtmak için kâfi ve hatta fazladır bile. Ayrıca bunun sahneye konması bize ne kazandırmıştır veya ne öğretmiştir? Hiç.

Fransız şairinin mısraları sahnemizin şairi tarafından okunamadı. Ruy Blas rolünde Şair Aktör Ercümend Behzat, kraliçenin kalbini feth için yegâne silâhı olan şiirini kullanamadı. Eserin bel kemiği olan Ruy Blas'ı Ercüment Behzat kendine göre orijinal bir tarzda oynamak istedi, ama oynayamadı. Ne yapmak istediğini anlayamadık. Sıhhatli ve cesur olması icabeden Ruy Blas'ı bir nevi marazi bir ruh haleti içinde seyrettik. Coşkun ve pervasız mısralar zaman zaman bu marazi yapının dudaklarında eridi.

Kraliçe rolünde Cahide Sonku sadece güzel bir kadındı. Samiye Hün, Hüseyin Kemal ve Sami Ayanoğlu çok iyi idiler. Nazırlar ve Kâni Kıpçak muvaffak oldular. Işık ve dekorların güzelliği ve bütün bu çalışmalar yazık ki eseri bir kül halinde muvaffak kılamadı, ona gereken atmosferi verdiremedi.

KOMEDİ KISMINDA: PAYDOS

Cevat Fehminin «PAYDOS» adlı telif eseri büyük bir mazhariyetle ehil ellere düşdü ve emsalsiz bir şekilde temsil edildi. Mahalli tipleri bilen müellif bunları sadece sahnede sıralamakla iktifa etmiş ve bu suretle de kolay bir iş başarmış. Hemen herkes de sahnede bir tanıdığa rasladığından memnun. İşte faziletli bir muallim, sarhoş bir balıkçı, bir köy muhtarı, bahriye yüzbaşılığından mütekait bir usta, köylü ve şehirli delikanlılar, vurguncu velhasıl hepsi var. Bütün bunlar güzel ve ya ayan tipler. Ama bunların bir araya gelişleri, eserin yapısı, verilen fazilet dersleri zayıf ve beceriksiz.

Okadar ki, vak'anın yürüyebilmesi için çizilen karakterler bile zaman zaman feda edilmiş. Mesela, dürüstlüğü ve fazileti ile karşımıza çıkarılan ilk mektep hocasını ahlâksız ve düşman olduğu bir köy muhtarı ile ortaklaşa bulunan defineden istifadeye kalkışması, ve yine bu saf ve yaşlı ihtiyarın masûm olmakla beraber, çok pişkin ve rahat bir şekilde elektrik tahsildarını atlatması gibi. Zayıf yapılı ve ne demek istediği anlaşılmayan bu eserde vak'anın sürüklenebilmesi için bu gibi mantıksızlıklar birbirini takip edip duruyor.

Yukarıda da söylediğim gibi şayet ortada bir başarı varsa bu sadece Komedi kısmının olgun ve mükemmel kadrosu ile kabil olabilmişdir.

Paydos'a Dair

İbrahim Z. BURDURLU

Sayın Cevat Fehmi Başkut'a

Dünya romanları, hikâyeleri, piyesleri arasında öğretmen hayatını konu olarak seçen eserlerin bir kısmını görmüş bulunuyorum. Zaman zaman, şu bizim ünlü Reşat Nuri Güntekin'in öğretmenlerle bu kadar haşir-neşir olmasındaki kudrete şaşarım. Sosyal çevremizde, yüzdeyüz fayda yaratan, her alanda gücü ve bilgisiyle çalışan öğretmenlerin edebî eserlerde yer alması, bir öğretmen olmam dolayısiyle beni sevindirir, kendi kendime, kimseye göstermeden gururlanırım.

İlk öğretmen okullarının Türkiyemizde her alanda büyük gelişmeler yarattığına inanan bir insanım. Öğretmen okulları, canlı öğrencileriyle, devrimleri halka aşılamada en birinci rolü oynamıştır. Köyde, bucakta, ilçede, ilde en aydın çoğunluğu meydana getiren öğretmenlerdir. Hem, gün gün halka ilkisi çoğalarak, çoğaldıkça etkisi güvenilir bir şekil alarak..

Her insan gibi öğretmenin de bütün bir hayatı vardır. Dert çeker, acıyla burkulur, sevinç duyar ve saadete erişir. Fakat, şu gerçek bir aisy dır ki, okuldan ayılan bir öğretmen sudan çıkmış balığa benzer.

İstanbul Öğretmen Okulunu bitirdiğim zaman gözümde yalnız çalışmak denen kutsal ödev vardı. Bize Öğretmen Okulu, bir ideâl aşısı vurmuştu. Biz yurdumuza, mesleğimize vurgun olmuştuk.

Son yıllarda ilkokul öğretmeni konusu üzerinde çok duruldu. Gözlerimizden sevinç yaşları döktüren bu ilgi peşinden Paydos'u görmek, beni büsbütün sevince boğdu.

Siz, bizi, ne yakından, ne içten anlamışsınız sayın Cevat Fehmi.. Piyeslerinize vurgunluğum, bu son eserinizle bir kat daha arttı. İçte içe hıçkırarak ağladım. Bütün öğretmenler bir Murtaza Bey'dir. Murtaza Bey, biziz. İşte, her gün sınıflarda insanlığa bilgi, ahlâk tohumu serpen, serpmekle kalmayıp fidanlar yetiştiren, olgunlaştıran öğretmenler işte. Sosyal çevre içindeki acılarımızı, derlerimizi, sevinçlerimizi ve nihayet bizi biz eden ideâlimizi ne kadar da kökten sezmişsiniz. Ve sonra bizim tek hayatımız olan okuldan ayrılınca, sudan çıkmış balığa döndüğümüzü nasıl canlandırmışsınız.

Evet, sayın Cevat Fehmi, siz, son günlerde konu olan bizi örnek bir eserle canlandırdınız. Binlerce halk, bu yakından tanıdıkları Murtaza Bey'i görmiye koşuyorlar. Seyrederken, onun durumuna ağlıyorlar, ideâlini alkışlıyorlar. İşte, şimdi, benim ağladığım gibi.

Öğretmen kalbini her insan bilir. Bilir ama, onu okuyamaz, sezemez, sadece dışında kalır. Ben, kendimi, Murtaza Bey'de canlanmış.

Görünce, içimi daha iyi tanıdım. Gözlerimin yaşındaj bir vatan coğrafyası, tarihi ve mukadderatı okundu. Murtaza Bey'i, artık, cansız çuvallara, sandıklara, paketlere bırakmadım. Aldım O'nu, kalbimin ve kafamın ortak bir noktasında bulunan duygularımın külçesi üstüne yerleştirdim.

Bizi anladığınız, Türk Tiyatrosu'na bir baş eser kazandırdığınız için size minnettarız Cevat Fehmi. Bu eseriniz karşısında unuttuğum delik iskarpinlerimi, yırtık çorabımı, yetmiyen maaşımı hatırladım ve hemen gene unuttum. Gözlerimi yaşararak, içim burkularak, dudaklarım yanarak söylüyorum, insandan insan yaratmak bizim baş görevimizdir. Bu hayat dolu görev unutulur mu? Şimdi Murtaza Bey'le beraber, bütün insanlığa haykırıyoruz: Bütün maddî endişeler hep geride kaldı.

Bizim kendimiz olan Murtaza Bey'le sizi kutlar, içimdeki öğretmen adına size teşekkürlerimi bildiririm sayın Cevat Fehmi.

Bulut - Soba ve Kol Saati

Ç. ALTAN

Pencerenin kenarına oturdum, parasızlığımı düşünüyorum.

Gökte iri bir yastık kadar bir bulut parçası var. Pamuk gibi falan değil, beyaz bir bulut parçası var. Pamuk gibi falan değil, beyaz bir bulut gibi bulut işte..

Mavi gök ile o bulut bana, Suadiye açıklarında kürek çektiğim bir yaz gününü hatırlattı.

Suadiye, köşk komşumuz Jale'yi hatırlattı.

Jale, Kozyatağı'ndaki çınarlı kahveyi hatırlattı.

Çınarlı kahve hiç bir şey hatırlatmadı; gene parasızlığımı düşünüyorum.

***

Odada soba yanıyor, iyiki yanıyor yoksa çok üşüyecektim. Hava güneşli olmasına rağmen adamakıllı soğuk. Soba, küçük «Halk» tipi sobalardan, epeyce de eski. Altındaki kocaman kapağının mikaları tamamen kopmuş, kömür atmıya yarayan küçük kapağının da kulpu yok.

Hiç dikkat etmemiştim, bir sobada nekadar da kapak var. Sayalım bakalım: Sobanın tam üstünde su yahut yemek ısıtmıya yarayan yerdeki kapak, bir.. Bu kapağın ortası iyice çukur; çukurun üzerinde incecik bir demir var, kapak buradan tutulup kaldırılıyor.

Kömür atmaya yarayan nedikine ne yanlamasına fakat ikisinin ortası yani meyilli yani çarpık kapak, iki.

Sobayı temizlemek için altaki mikalı büyük kapak, üç. (Bu mikalar, babamın dediğine göre, ateşin görülmesi için yapılmışmış; insan ateşe bakar hülyaya dalarmış).

Mikalı kapağın üstünde [illegible]

(Devamı 7 inci sayfada)

Bir Yolcunun Defterinden

Ahmet KÖKSAL

Bu anıların kalbimin gizliliğinde daima sakin kalmasını isterim. Gönlüme ait sebeplerin hiç bir çağrışımla uyandırılmasına bir türlü razı olamam.

Uykusuz geçen nice gecelerimin ateşini kattığım, bir yaz günü peşinden trenlerle koştuğum hülyaların o güneşli memleketini; içimde besleyip büyüttüğüm, kurduğum ve sonunda onun bir tek kelimesile yıkılıveren paha biçilmez dünyamı hatırlamak istemem.

Ben geriye bakmak istemem.

Ama ne kadar istemesem de bu her zaman olmuyor. Bazan iyi, kötü fakir yahut zenginin geçmiş günlerin hücumuna uğruyorum.

Ankara garı benim için bir takım taş, beton, demir yığınları, sabahın boz ağaran sisler keskin tren düdüklerinden daha başka daha fazla bir şeydir.

O beton renkli dilsiz ve soğuk kütlelerin yanıbaşında serilen beyaz örtülü masalar, gazinonun kapısında parlıyan tunç madeni, kırmızı iskemleler ve karşıda üzerinde bir takım insanların gezindiği dümdüz peron gençliğimin en sürekli umutlarına heyecanlarına ve yalnızlığına ortak olmuştur.

Hiç birini tanımadığım önünden geçip giden trenler dolusu yolcular ne kadar iyilik, güzellik, yorgunlukla yüklüydü. Bana garip, yabancı bir dünyadan çıkıp ancak rüyalarımıza karışan ülkelere gidiyorlar gibi görünürdüler.

Hayalim onların ardından ne kadar uzaklara, ayak basmadık bölgelere, bilinmeyen insanların esrarına yazılmamış bir şiir, söylenmemiş bir türkü güzelliğiyle kaç kereler kanatlandı.

Yolu yoluma düşmüş, kaderi kaderimden geçiyor.

Yüzüne bakmasam da, elinden tutmasam da; her insanda bir parça ben, her insandan bende bir parça var.

Her yeni manzara karşısında başka insansın.

Değişmenin ve değiştirmenin lezzetini kaybetme.

Karşımda bozkırın boyrat, esmer, yeknesak uzanışı.

Güneş vurmuş bir firari, bir ölümsüz özlemin peşi sıra memleketler üzerinden geçiyorum.

Bu acele, bu telâş neye trenim?

Yaklaşan gün sonuna bir an önce varmak için mi?

Yaz, o günler, sevinçler, denizler dolu görünüşünden avucunuza bir damla bile bırakmadan geçer. En güzel yolculuklar gene hülyada kalır. Hemen kırılıverecekmiş gibi ince bir nezleli ses:

— Allahaısmarladık... der.

Gözlerinde yaşamak arzusu, gözlerinde İstanbul'un tadı olanca ağırlığıyla birikmiştir.

— Ayrılıyor muyuz?. Daha onu tanımamıştınız bile. Sevmeğe, düşünmeye de vakit kalmamıştır zaten.

Sen Hesna, sen Tomris, sen Gülseren!, Memleketimin kızları.

Kimi gün parçası gibi aydınlık kimi en mükemmel bir nağmeden yeni kopmuş gibi üzgün, kimi saz benizli, kiminin gözlerinde durgun bir deniz dibi..

—Bir yıldız kayması hazıyla ve her biri bir de'a için ömrümüzden geçerler.

İnce bir sis olur dağılırlar.

Tren camında akşam. Saçların bir tutam yangın. Boylanmış ekin tarlalarının altın seli üzerinden akıyorsun.

Sen, benden hiç ayrılmayan ve asla benim olmıyan kadınım,

Gözlerinde yaşamanın söndürülmez o harikuladelikteki ateşini taşıyan böceğim.

Dünya her şeye rağmen güzeldir.

İnsandan insana, nesilden nesile uç. Gönül, gönül tutuştur.

Yürüyorum.

Dağlar, taşlar, denizlerle beraber.

Yumruk kadarcık yüreğimde koskoca dünya.

Ayaklarımda çarık.

Ankara-Çanakkale - Uşak

1946 - 1948

Şehr-i İstanbul

Fatih'te Piri Mehmet paşa sokağında,
44 numaralı hanede misafir,
Ve Trabzon kütüğünün
İmaret mahallesi 332 hanesine kayıtlı şair

Azmi Tekinalp yani ben,
Bu şiiri,
İstanbul şehrinin evsafına hasrettim.
"Bu şehr-i Stanbul ki bi misl-ü bahadır
Edirnekapı tramvayında kimsecikler yok.
Çoktan uykuya varmış mahalle sâkinleri.
Hoş olur doğrusu bu satte,
Denize düşen ışıkları seyretmek,
Sen kürekte,
Yâr karşına oturmuş!
Ama bize göre değil,
"Kandilli yüzerken uykularda,
"Mehtabı sürüklemek sularda!,,
Yan odada Hüseyinin annesi,
Fanilâ makinesinde çalışıyor.
- Saat gece yarısından sonra 1 dir -
Muzaffer'in ninesi hâlâ iplik sarıyor.
Yaman oluyor bizim kadınlarımızın talihi, yaman!
Senin bir akıllı iş oldu başkasına varman.
Sen, bilmem kimin kızı, bilmem kimin karısı,

22 yaşında sevdiğim,
24 de kaybettiğim sen, gönül yarısı,
Bir de güzelleşmiş,
Bir de öyle güzelleşmissin ki!..
Bulursam istediğin tabancayı getireceğim Halim efendi,

Kâr istemem,
Bulamazsam, Walter'e ne dersin?
Ya sen hasır şapkalı kayıkçım, Sürmeneli'lim,

Senin de balıktan şansın açık olsun!
Bir gün gel de karşı kıyıları,
Yüzmeyi ve kürek çekmeyi öğrensinler;
Kumlarda tembel tembel yanmayan bir adam,
Barabatta kürek çeken kollar görsünler.
Işliyen demir ışıldar efendim,
Ben inanmıyorum ölülerin bir şey yapacağına!
Zeyrek yokuşunda bir yarım tenekede,
Ne için adandığı bilinmez mumlar yanıyor
Unkapanı köprüsünde tektük yayalar,
Siyah bir leke gibi mavnalar denizde.
Ben niye şöyle kaygusuz gülemiyorum,
Sen niye düşüncelisin daima?
Hırsızlar mı saadetimizi çaldı,
Yoksa biz mi kaybettik?
Farkında değiliz hâlâ!
Uzun sözün kısası, İstanbul şehri
Senden hoşlanmıyorum;
Bana vız gelir Nedim efendi,
Sözün hülâsası!

Azmi TEKİNALP

MERHABA

Sen Allahın günü karşılaştığım insan
Sen kardeşim, hemşerim hemşirem;
Bir çif ağ öküzü kagnısıla
Bir gün bir gecelik yoldan
Çavdar getiren bugday ve arpa
Sen çocuğunu emziren kadın: Sultan.
Sen Kanlıkışladan Ali, Bahşılı köyden Osman
Hizmette kusur ettimse bağışla sevgime
Kabul et yürekten selamımı:
— Merhaba!

Hasan ŞİMŞEK

İskeletler Dansı

Cehennem yürekli seher! Seher! Seher'in selâmı var.
Şafak sökmeye durdu: Madra dağları uyandılar.
Deryanın gökte mavisi ciğerlerine vurdu.
Onlar Madra dağları: Beş aşağı - beş yukarı!
Onlar zeytin ağaçları: Yeşil zeytin, siyah zeytin..
Külrengi zeytinlikler: Fıkara gündelikler..
Bir kara somun dedim, bır acı soğan dedim.
Cehennem yürekli seher! Seher! Kamyon gider, ay gider
İçimin ateşi yollar, başımın dumanı yollar,
Söz temsili: Hani içim geçmiş de - Bizim köyde: Başlamış'ta
Kuruş gibi bir ay doğar: Ay gümüş doğar, vay gümüş batar.

Kamyonlar Beter-Oğlan, yaaa Beter-Oğlan, sırtısıra kamyonlar
Kamyonların koynunda yaaa erkekler kadınlar
Gözlerinden buğday geçer, buğday ekmeği geçer.
Kurtlar gibi yola düştük, yo lara dökülüştşk:
Kamyonlar delisi yollar, ömrümün çizgisi yollar..
Emirâlemde pamuk tarlaları: Yandım - yakıldım..
Ateş böcekleri: Maltepe sırtlarında ateşlerimiz.
Ağaç gibi karanlıkta dal gibi, canavar ellerimiz.
Yaaa Beter-Oğlan! İki el bir baş için, iki el.
Yaaa Beter-Oğlan! Kanı kanla yurlar, kanı suyla yumazlar.

Onlar ırgat kamyonları: Boyalı-kınalı kamyonlar:
Tozunan-toprağınan kamyonlar huuu kamyonlar!
Gözleri görmez olmadı, rüzgâr dellendi durmadı.
Ah yollar kördüğüm: Geçtiğim yollar kördüğüm
Uğrunca yele savrulduğum, gurbetlere düştüğüm:
Onlar akça buğdaylar: Isırdı köpükleniyor,
Deliceler çırpındı, zeytinler yandı tutuştu..
Bulutlar ayaklanıyor, ateş suya bitişti.
Bir yerimden kan akıyor, öfkelerim akıyor.
Başlamış akıyor: Haneleri katran kesilmiş..
Onlar meydan ateşleri: Dev nefesi-Ejder nefesi!
Onlar gündelikçiler: Bir ücri-bir kemik!
Cehennem yürekli seher! Seher döner, ay döner,
Döşün gömgök kana kesmiş-Nettik, neyledik, bilmedik?
Felek canımıza kıydı, ölmedik! Ölmedik!

ATTİLA İLHAN

Gönderilemiyen Mektup

"— Ceviz altı
Pınar başı
İçerim kulelenir!
Gözlerimde boncuk oldun
gittin gideli.
Yiğit Alim
Erkeğim
Benim efendim.
" Kâtip ahvalimi yâre böyleyaz"
Demek gelir içimden.
Gün gelir
Gece gelir
Ay gelir,
Kara kara bulutlar gelir;
Yağmur gelir
Dolu gelir
Kar gelir.
Rüzgâr eser boşuna,
Turnalar gelir.
Gidenler yine gelir de Alim..
Dün gece düşüme girdin
Efendim, selâmın bunlar neden getirmez?
Ekinler sarardı
Biçilmek ister.
Ayşe'nin aklı erer oldu
Sevilmek ister.
Ben seni isterim...
" Kâtip ahvalimi yâre böyle yaz."
Demek gelir içimden;
Yanaklarım al olur!
Yiğit Alim
Erkeğim
Benim efendim
Yanaklarım al olur!

Fuat OFŞİN

HİKÂYE

Saat Doku[z]

Saat dokuzdan sonra yalnızlığım başlardı. O sıcak, rüzgârlı Ağustos akşamlarının karanlığıyle birlikte içime bir sıkıntı, bir hüzün doluverirdi. Onun, biraz sonra benden ayrılacağını, şu yokuşun veya ileriki köşenin başında kolumdan sıyrılıp, apartımanların, evlerin sokağa vuran iri lekeler halinde loş gölgelerinden, sokak fenerlerinin ışıklarından bir görünüp bir kaybolarak uzaklaşıvereceğini bilirdim.

Bir film mi seyrediyordum! Bir rüya içinde miydim! O geçtiğimiz yollar, bindiğimiz ufacık vapurlar, o tenha vapur iskeleleri, eski eski alaturka şarkılarını ezberlediğimiz gazino, heran heyecan içinde insanlar arasında, ara sıra biribirine değen ellerimizin ürpertisini duyarak dolaştığımız, acele geçtiğimiz o meydan, o kalabalık yer, o köprü.. Herkesin bakışları neden bizdeydi, neden gelen geçen bir sana bir bana bakar, birşeyler fısıldaşırlardı? O bakışlarda ne vardı bizi şaşırtan, heyecanlandıran.. Vapurun güvertesine kendimizi atar atmaz kurtulduğumuzu sanır ferahlayıverirdik. O ufacık vapurların isimleri ne tuhaf şeylerdi! En arka sıraya oturur, birbirimize tek kelime söylemeden, bu küçük vapurun bizi alıp götürmesini beklerdik. Ama yine etrafda o insanlar, bakışlar, konuşmalar, gülüşmeler vardı. Biz onlara değil hep denize, bulutlara, şehrin haline, korkunçluğuna bakardık, arada bir gözlerimiz birbirine geçerdi, eriyip akardık. Vapur, iskelelere uğrar, kalkar, yine uğrar, yine kalkardı. Son iskelede iner, uzun sahil boyunda yürürdük, koluma girerdi güler, konuşurdu. Uzaktan her beliren gölgeyi süzer, her yaklaşan ayak sesiyle susardı. Akşam karanlığı yolun bitiminde çöküverird, ansızın.. Bir tarafta oturacak iki sandalye bulurduk, bir gazoz içer, denizi, gözlerimizi, hülyalarımızı, aşkımızı seyreder, sonra kalkıp yine bir ufacık vapurla, akşamın ilk karanlığı içinde uzak bir diyara gidecekmişiz gibi heyecan, ümit ve saadetle dolu, yola çıkardık. Varacağımız yer masallardaki gibiydi, oraya varınca yanımdaki insan bir buhar gibi uçacaktı. Vapurun her bağrışında bir ihtar sezerdim. Kısa sürecek bu anların bir tekini bile kaybetmememi bana bildirir, kendi dilince anlatırdı. Bizse neler konuşmazdık! Rüzgâr hep şidetli eser dururdu. Eteklerini tutar, saçlarını tutardı. Elini avcuma alır, sıkardım, parmaklarımız birşeyler anlatırlardı. Etrafda başka insanlar olduğunu unutmak isterdim. Sanki vapur ikimiz içindi, büyük bir hayal okyanusu içinde bu küçük tekne içinde yapayalnızdı. Yine yalnız olacağımız boş bir adaya gidiyorduk, orada bizi bekleyen bir ev vardı, bir de büyük çok büyük ağaçlar.. Yıllarca kalacaktık, onun saçlarını nasıl dağıtıp topladığını uyurken aldığı nefesi, hergünkü sevincini, üzüntüsünü görecek, kalbinin her çarpışını duyup sayabilecektim. Ama vapur hayali bir iskeleye, bir masal adasına değil, gider şehrin en işlek en kalabalık bir iskelesine yanaşırdı. Bekleşen bir kalabalık görür, bağrışmalar, çirkin sesler, bir yerden kopup gelen kötü bir şarkının bitişini duyardık. Kalkar, iki kelime bile söylemez, elimi kuvvetle sıkar, benden evvel iskeleye inerdi, ardından atılırdım, birkaç adım gerisinden yürür, onun hızlı adımlarını, uçuşan eteğini, beyaz çantasını, ayakkabısını, karanlık içinde görürdüm, derken aramıza insanlar girerdi.

İşte o zaman masalın içinden çıkıp gerçekle karşıkarşıya kala kalırdım. O semt tam da o saatte ne kalabalık, ne gürültülü olurdu! Ne telaşlı insan gelir geçerdi! Birtakım adamlar türlü türlü şeyler satarlardı gelene geçene. Hele bir mısır pişiren ihtiyar vardı; hep onu seyrederdim. Ufak bir mangalın üstüne eğilip o Ağustos sıcağında mısırları kızartır, etrafında bekleşenlere verirdi. Çok defa ben de ondan bir mısır almak, o akşam kalabalığı içine elimde bir mısır koçanını kemirerek karışmak, onun evinin civarındaki bir yokuştan çıkmak, karanlık köşelerden kıvrılmak, şehrin yüksek bir semtinde, bir kanapeye oturup yalnızlığıma bir mısır koçanıyla karşı koymak isterdim. Ama sigara yalnızlığa daha iyi gelirdi. Bir paket sigara alır, birini yakar, karışık sokakların içine dalıverirdim.

O yaz akşamlarını, birden bire çöküveren karanlığı, tek başıma oturduğum kanapeyi, ısıkla film havaları çalan gece avarelerini, karşı sahilin fakir evlerinde yanan solgun ışıkları, bir paket sigarayı yarılayışımı hep hatırlıyorum. Onu düşünür, şimdi, evindedir, yemeğe oturmuştur, annesi ve kardeşi ile yan yanadır, gizli bir heyecan içinde onları seyreder, birazdan odasına çekilip, yatağına girecek, bir kitap okuyacaktır; belki bir an dalıverecek, birşeyler hatırlıyacak, şehrin o tenha köprüsünde benim yayan, hülya içinde geçişimi hayalinde görecektir. Gerçekten ben bu hayallerle o oturduğum ağaç altındaki kanapeden kalkar,

MEHMET AKUZUN[...]

ÇOR[...]

Köprüden bir dolmuşa dolduk. Fakat şoför arabayı bir türlü sürmüyor, muavinin pazarlığının bitmesini bekliyordu. Şoför muavini karşısındaki kızın tarağını almıştı. Kızın: «Ver tarağımı, tarağımı ver! Vapurum kalkacak... Öööf aman! Haydi ver diyorum, can sıkıntısı sen de» dediğine aldırmıyarak boyuna: «Bana bak kız, geliyor musun yoksa gelmiyor musun?» diye ona asılıyordu. Neyse, kız annesinin Üsküdar'da hasta olduğunu bahane ederek ve tarağı gözden çıkararak kalabalığa karıştı. Bizimki ümidini kestikten sonra hareket ettik.

Saat yedi buçuğu geçiyordu; sen gelmeden on dakika kadar evveldi. Seni sinemanın antresinde bekliyordum. Orada on ikisinden tutta yirmisine kadar yedi sekiz arkadaştılar. Hepsi de başka başka kıyafette idiler. İçlerinde ancak bir ikisinin kıyafeti düzgün sayılabilirdi. Bazıları saçlarını güzelce taramışlar, diğer bazılarında ise kasket vardı. Fakat hepsi h[...]dı. Kiminin vizyeri yana yatmış, kimininki de muhtelif zaviyelerle havaya bakıyordu. İstisnasız hepsinin elleri ceplerindeydi.

Her biri muhtelif fasılalarla teker teker yanıma sokularak

«Numaralı var mı abi?» «İyi yerde bir kişilik numaralı?», «Tek ve iki kişilik numaralı var abi, ister misin?» «Numaralı vereyim mi?» diyorlardı. Gişe kapalıydı, ama bunlar gişeyi aratmıyorlardı zaten.

Bütün endişeleri maç biletlerinden yaptıkları zarardı. Polisten de pek çekindikleri yoktu. Ele baş ları olduğu halinden ve onlara karşı takındığı tavırlardan anlaşılan birini az evvel orada polisle konuşurken görmüştüm. Bu kime benziyordu biliyor musun? Bizim lisedeki Korbo'ya! Hatırlıyorsun değil mi? Çocuk kara kaşları ve kocaman burnu ile kargaya benzediği için Korbo derdik. Maamafih iyi kalpli bir arkadaştı. Her türlü şakalar mıza aldırmaz, tebessümle karşılardı. Bu tebessümün ne acı bir mâna taşıdığını ancak bugün anlıyabiliyorum...

**

Korbo'nun başında havaya kalkmış kasket; boynunda uçları örme üç düğmeli, yakası çok açık fantezi yeleğe sokulmuş yeşil boyun atkısı; sırtında siyaha yakın koyu elbisesi vardı. Yüzü, esmer sarı benzi kara kaşları ve burnu ile kargaya benziyordu. Havanın soğuk olmasına rağmen ceketinin düğmeleri açıktı. Galiba kelepir yeleği teşhir ediyordu. Her iki eli pantalonun cebinde, ağzında sigarası, kirli ayakkabısı ile dolaşıyordu.

Evet, hepsi havadan şikâyet ederek Fener-Galatasaray maçından ne kadar zararlı çıktıklarını ve bunu kaç

zdan Sonra

Oktay AKBAL

bir tramvaydan diğerine biner, sonunda bir yokuşun başında atlardım, o yokuşun dibinde o tenha köprü başlardı. Müsavi aralıklarla ışıklar parıldıyan, bir ucundan bakılınca sonu gelmiyecekmiş zannedilen, boş ve kimsesiz ... köprü.. Kaç defa mesut veya üzgün, sigaralı veya sigarasız, hayal içinde veya hayalden mahrum geçip döndüğüm köprü.. Haliçte büyüklü küçüklü gemilerin koyu gölgeleri aysız gece içinde belirirdi. Koyu bir derinlik içinde İstanbul tarafının bir sürü minaresi gökyüzüne çizgi çizgi yükselirdi. Çok ağır yürürdüm. Birşeyler düşünür, ne olduklarını bilmezdim. Kafamın içinde yıkılan ve kurulan dünyalar birbirine karışır giderdi. Bazı mısralar mırıldanır, şarkılar hatırlardım. Her adımda birine karışır giderdi. Her adımda bir hikâyeye başlamak arzusu iç'me dolar bulvara varır varmaz o gürültülü küçük kahveye girip kaleme sarılmak ıştıdımdan geçerdi. Oturup sayfalar, sayfalar doldurmalıydım. İçimde geçip dönen rüzgârları beyaz kâğıtlar üstünde estirmeliydim. Sonra rahat, huzur içinde yoluma devam edebilirdim. Ama köprü biter bitmez bunu unuturdum. Bilirdim, masa başına geçecek olsam, kâğıta yalnız bir takım başlıklar, isimler, imzalar, resimler çizecektim, yalnız onları.. Bulvarın yer yer düşen ışıkları içinde yürür gider, kâh adımlarımı sayar, kâh benden önde giden adama kaç adımda yetişebileceğimi hesaplar, bir fenerden ötekine kadar kendimle yarışır, Bizans surları üstünde bir gazino hayal eder, ileriden biribirine yapışmış geçen kadınla erkeğin benden, yaklaşan gölgemden kaçışmalarını seyrederdim. Bulvarın bittiği yerdeki ufak parkın çiçekleri, ağaçları arasındaki kanapelerde insan karaltıları görür, ben de onlardan biri olurdum. Ayak ayak üstüne atıp gelip geçen otomobillerle hayallerimi şehrin en uzak köşelerine kadar yollar, sigaramın binbir şekilde havaya karışan dumanı arasında karşı apartımanların pencerelerinde belirip kaybolan insanları saymakla vakit geçirmeye, teselli bulmaya çalışırdım. Erkenden eve, ufak odama, göre göre bıktığım eşyaya, hep ayni şekilde, ayni biçimde, ayni tozlar altında yatan kitaplara, el değdiremediğim defterlere, yarım kalan hikâyelerimin hazin haline gece yarısından önce tahammül edemiyeceğimi bilirdim. Saat onikiye gelmeli, caddelerde kimseler kalmamalı, bekçi düdükleri işitilmeliydi sadece.. Uykuya dalmış semt içinden, ağaçlar altındaki yoldan rahat rahat, yabancı gözlere görünmeden geçebilirdim. İşte sokağımıza böyle kimseye kendimi göstermeden girer, tam köşede sigaramı atar, son dumanı havaya üfler, evlere bakardım. Bütün ışıklar sönmüş olurdu, rahatlardım. Bazan bekçi ile karşılaşır selâmlaşırdık, bazan bir komşu penceresinden, biri ardımdan dik dik bakar sanırdım. Sonra evin merdivenlerinden bir hırsız gibi yavaş ve çekinerek tırmanır, kimseyi uyandırmadan odama girer sabaha kadar uykusuzlukla uyku, eski hayallerle hayalsizlik, mesut ümitlerle ümitsizlik, sevinçle neşesizlik arasında başlıyacak sonu gelmez bir mücadeleye kendimi bırakır, dalar giderdim. Sonra, sonrası. Bunun sonrası böyle!

O yaz akşamları saat dokuzdan gece yarısına kadar hep böyle geçti. Saadetle, neşeyle, ümitle yüklüydüm. Ama bunları herkesten, hattâ kendimden gizlemek istiyordum. Bir kıskançlık içime dolmuştu. Saadetime yabancı gözler ortak olmamalıydı. İlk karanlıktan, ilk aydınlığa kadar onun bana verdiği ümitli saadetli, bol ve geniş hayaller arasında kaybolurdum. Her gece oturup, saadetimi bir gramafon plâğı doldurur gibi kâğıtlara bırakmak isterdim, yapamazdım. Ondan, maceramızdan, müşterek sevincimizden başka şeyler düşünmek, başka birşeyle uğraşmak elimden gelmezdi. Belli belirsiz hayallere dalıp dalıp giderdim.

O günlerde yalnızlığım saat dokuzdan sonra başlardı, şimdi ise ne başladığı ne bittiği var. Bir büyük boşluk içinde yüzer gibiyim. Sabahtan akşama kadar birşey arayıp onsuz bütün tadını kaybeden bu büyük, kalabalık şehirde hiçbir şey anlamadan insanlara, denize, vapurlara, sevdalılara, tenha yollara park kanapelerine, uçan kuşlara, renkli bulutlara bakıp mânasız, hoş olmıyan maceralar peşinde kendimi oyalamak istiyorum. Hele saat 9 olmuyor mu, aysız sonbahar gecelerinin nemli karanlığı, yapışkan hüznü çökmüyor mu, ben, bu şehrin eski bir sevdalısı olan ben, bu şehirden korkuyor, ondan uzaklara, kimsenin beni tanımadığı, hiç görmediğim, ismini bilmediğim bir yere kaçıp gitmek, kaybolmak, unutulmak, kendimi unutmak istiyorum. Ama bu hülyaları bir park kanapesinde, bir sigara dumanının dağılışında yaşayıp, yine her geceki yolumdan semtimin herhangi bir insanı gibi elimi kolumu sallıyarak evin yolunu tutuyorum.

Oktay AKBAL.

'UN BİR HİKÂYESİ

BEAU (*)

günde telâfi edebileceklerini hesaplıyorlardı. Tam o sırada aynı yaşta ve kılıkta biri geldi. Bilet satmağa uğraşırken bir diğeri ile kavgaya tutuştular. Sebebini pek anlıyamadım. Yalnız bizim Korbonun hemen on arı araladığını ve yeni geleni uzaklaştırarak ortadan yat ş ır ığı ı gördüm. Meğer onun bu sinemada bilet satmağa hakkı yokmuş.

Aradan çok geçmemişti. Bej pantalon ve kareli kahverengi ceketiyle temizce giyinmiş; boynunda gri bir boyun atkısı, başında yeni bej kasketi, siyah ayakkabısı olan kısa boylu, basık burunlu, ufak yüzlü, on dört on beş yaşlarında bir çocuk sağdaki büyük kapıdan içeri girdi. Elinde içinde belki kestane veya Amerikan fıstığı bulunan ufak bir kese kağıdı taşıyordu. Hepsi birden ona baktılar ve yavaş yavaş etrafını sardılar. Birbirlerini tanıdıkları hallerinden bellliydi. Her halde zavallı ık pazar tatili yapıyordu. Belki de sinemaya girecekti. Hiç kimse konuşmuyor, fakat çocuğun yüzünde: «Benden ne istiyorsunuz?» diyen bir ifade okunuyordu.

Senin Korbo yavaşça çocuğa sokularak: «Getireceğin ceket nerde?» diye sordu ve çocuğun sırtındaki ceketi süzdü. Sonra kolunu yokladı. Çocuk kaçamak bir cevap vermeğe çalışırken Korbo kızdı; «Çık iki buçuğu» diye bağırdı. Zavallı çocuk: «Ne iki buçuğu?» demeğe vakit bulamamıştı bile. Korbo pençesini çocuğun gri boyun atkısına atarak bu defa yumuşak, fakat hain ve sinsi bir sesle: «Ver şuna bir bakayım!» dedi. Çocuk kese kağıdı bulunan eli de dahil olmak üzere mani olmağa çalışıyor ve: «Vermiyeceğim, vermiyeceğim! İki yüzüğümü de bakmak için almıştın geri vermedin. Vermiyeceğim!» diye bağırıyordu. Korbo atkıyı alamayınca çocuğun başından yepyeni olduğu içindeki kağıt hışırtısından anlaşılan kasketini kaptı. Cocuk ağlamağa başladı.

Meraklı bir seyirci kitlesi etraflarını sarmıştı. Vaziyeti fena gören Korbo şapkayı iade ederek çocuğu kenara, şöyle daha içerek bir yere, köşeye çekti. Tayfa eksik değildi. Perde vazifesini görmeği ihmal etmiyorlardı. Köşeye çektikten sonra Korbo'nun ilk işi çocuğun suratına bir tokat aşketmek oldu. Biraz uzakta idiler. Ne konuştuklarını işitemiyordum. Fakat birden Korbo'nun çocuğa saldırdığını gördüm. Yoksa çocuğun gözlerini mi oyacaktı? Hemen ayırmağa kalkıştılar ama, çocuğun birkaç defa:

«Ah anam!» feryadı işitilmişti. Korbo'yu tayfa tutuyor, çocuğa kaçma müsaadesi verilmiyordu. Çocuk kaçtı, fakat Korbo peşini bırakmamıştı....

(*) Korbo «kurbu», Fransızcada karga demektir.

Ağaç düşer yakınına yaslanır

Düriye Yalnız'a saygılarımla.

.. Ve bu satırlarımla şimdi,
Canını sıkmak istemezdim.
Ama, halimizi bilirsin,
Senden başka da kime yazayım.
— Ağaç düşer de yakınına yaslanır.
Sebep olanlar Allahtan bulsun.
Bu yazımızda elde avuçta birşey yok,
Çoluk çocuğa karıştık.
Yengen bildiğin gibi, iki günde bir hasta.
İlâç parası, doktor parası..
Büyük oğlanın üstünde elbise kalmadı
Mektebe gitmege utanıyor.
Zaten gidecek de ne olacak?
Hele ilki bitirsin dedik.
Fazla sözle başını ne ağırtayım .
Sen halimizi bilirsin.
Vaziyetin de iyi, Allah daha iyi etsin.
Burda geçerken verdiğin vaitleri unutma
Aceleden elli lira postala.
İlerde öderim.
Çocuklar ellerinden öper
Ben de gözlerinden öperim.

Subtay KARSAN

Korktuğum Şey

Dün yolda bir kadın gördüm,
Sarışın ve dilberdi.
Yalnız yüzü öylesine süzgün,
Bakışları öylesine yorgun,
Görenler hasta derdi.

Bir tuhaftı gözleri, bir tuhaftı..
Mavi mi, yeşil mi, siyah mı?..
Geceydi, vurdu beni canevimden;
Bilmem sevmesi günah mı?..

Aşkın verdiği korku beni sarmıştı,
Baktım içimden yine bir şeyler kopacak;
Düşünmedim artık ötesini,
Alabildiğine karanlıktı sokak...

Mehmet Ali ERMİŞ

ANADOLUM

Ey!..
Rüzgârları burcu burcu hürriyet kokan,
Anamdan yakın,
Yarimden sıcak Anadolum..

Şahlanan dağlarında
Koç yiğitler salınan...
Yaylaları duman duman...
Yıldızlar gibi berrak,
Mevsimler gibi ferah;
Şiirler şiiri biricik yurdum.

Belki biraz fakir,
Belki sıtmalı...
Fakat,
Sırtında kırbaçlar saklamayan
Hür isanlarla dolu,
İlik'erine kadar hür Anadolu.
Orda,
Besmeleyle açar şafaklar,
Tevekkülle iner akşamlar.
Dualar sinmiş bulutlar dolaşır
Bereket yağdıran göklerinde....
Teselli çiçek açar dal uçlarında,
Nurdan ırmaklarda yıkanır huzur.
Sevda tüten türküler okunur
Uzayıp giden yollar boyunca...
Mevsimleri iç açan,
Ümit gibi yeşil,
Hayal kadar renkli Anadolum,
Hür doğdun, hür yaşadın
Hür kalacaksın hür...

İlhan GEÇER

Ölümünün 447 inci yılı yaklaşırken:

Ali Şîr Nevâî'de dil şuuru

Hikmet DIZDAROGLU

Yalnız Çağatay edebiyatının değil, bütün Türk edebiyatının da en büyük simalarından biri olan Mir Ali Şir Nevâî (1441-1501), Türkçülüğü, milliyetçiliği ve anadiline olan derin bağlılığı dolayısiyle de takdir ve saygı ile anılması gereken bir şahsiyettir. Nevâî'nin Türkçülüğünü, milliyetçiliğini ve dil sevgisini kuvvetle aksettiren eseri, **Muhakemet-ül-Lûgateyn**'dir. Bu yazımızda, **Muhakemet-ülLûgateyn'in** muhtevasını ve Nevâî'nin Türk dili hakkındaki düşüncelerini ortaya koymağa çalışacağız. Nevâî'de dil şuurunu belirtebilmek için, bu eser, ilk ve ana kaynaktır.

Nevâî'nin **Muhakemet-ül-Lûgateyn**'i yazmaktan maksadı; Türk dilinin Farsçadan aşağı olmadığını, hattâ bir çok noktalarda ondan üstün bulunduğunu isbat etmek, dolayısiyle, anadili sevgisini uyandırmak ve farsçaya rağbet eden zamanın şairlerini, ediplerini gittikleri yanlış yoldan çevirmekti. Nevâî, bu gayeye ulaşmak için, Türkçe ile Farsça arasındamukayeseler yaparak, Türkçenin Farsçaya üstün olduğu noktaları, örnekler ve delillerle ortaya koymuştur.

Nevâî'nin Türk ve Fars dilleri arasında yaptığı mukayeselerden çıkardığı ilk sonuç, "sözü mânalandırma işinde Türk'ün Fars'ı geride bıraktığı,, dır. Aksini kimse iddia edemez ki, "Fars dili derin ve yüksek konular anlatımında geridir. Çünkü Türkçenin konuşunda ve konularında pek çok incelikler ve özellikler düşünülmüştür; en ufak farklar, en ucucu mânalar için bir çok kelimeler yaratılmıştır.,, Farsça bu bakımdan, daha geridir. Nevâî, iddiasını ispatlamak için, sayfalar boyunca örnekler vermekte, deliller gösetermektedir. Bu suretle, bundan beş asır önce, ilmî ve tarafsız çalışmanın ne demek olduğunu da bize göstermiş oluyor. Hükümlerini mücerret halde bırakmıyarak, onları kuvvetli temeller üzerine oturtmaktadır.

Nevâî'nin temel fikirlerini ve yaptığı mukayeseleri beş kısımda toplayabiliriz: 1. Türk dilinde olup da karşılıkları Farsçada bulunmayan kelimeler, 2. Türkçe kelimelerde mâna zenginliği 3. Türk dilinde vokallerin bolluğu, 4. Nüans bakımından Türkçenin geniş imkânları, 5. Türkçenin gramer özellikleri..

Nevâî, bir liste tertipliyerek, bu listede gösterdiği kelimelerin karşılıklarının Farsçada bulunmadığına işaretle şöyle demektedir: "Farslar konuşurlarken bu kelimelerin kavramlarına eremezler. Bu kavramlar onlara anlatılmak istense uzun uzun cümleler yapmadıkça olmaz.,, Bu kelimelerin istendiği kadar çoğaltılabileceğini söyliyen Nevâî, derin bir millî inanla diyor ki: "Türk dilinde bu çeşit sözler pek çok bulunur; bu kelimeleri uğraşıp sıralamaktan maksadım şudur ki, yanlış düşünenler, aykırı kanışta olanlar bunlarla başkalarını ölçüp nisbet ederek haklı olduğumuza inansınlar.,,

Nevâî, Türk dilindeki bazı kelimelerin bir kaç mânaya gelmek suretiyle taşıdıkları geniş imkânların Farsçada bulunmadığını da belirtiyor. Bir kelimenin, böyle, birkaç mâna taşıması, ona göre, şiirde sanat yapmak istiyenlerin işini çok kolaylaştırır. Bilhassa cinas ve iyham, bu temele dayanır. Onun çindir ki, "Bu sıfatlar Türkçede Farsçadan daha çok ve daha kolaydır.,,

Türkçe, ses zenginliği bakımından da Farsçadan daha geniş imkânlara mâliktir. "Vâviler,, ve "yâiler,, denen ses takımlarında Farsça kelimeler ancak "o,, ve "u,, "i,, ve "ı,, şekillerine girebildikleri halde Türkçe kelimeler "Vâviler,, takımında "o, ö, u, ü,, diye dört ve "yâiler, takımında da "e, é, ı,, diye üç şekle girebilirler. Bu durum, şairlerin işini kolaylaştırdığı gibi, dilin ahengini de arttırır. "Halbuki Farsçada bu kolaylıklar yoktur.

Türkçede, bir varlığın türlü gelişim safhaları ve cinsiyet farkları ayrı ayrı kelimelerle adlandırılmıştır. Halbuki, bu özelliğe Farsçada rastlamıyoruz. M e s e l â "Kuşta en önemli olan şey **ilbasun,** yani ördektir: Fars bunu bilmez. Türk ördeğin erkeğine **Suna**, dişisine **Burçin** der. Fars bunlara ad koymamıştır; erkek olsun, dişi olsun hepsine birden **mürgab** der. Ördek cinsinden kuşları iyi bilen kuşçular katında **çörke, irkesoktur, almabaş, çakırkanat, temürkanat, alaladga, alapeke, bağçal** gibi yetmiş çeşidi bulu-nanların topuna da Farslar yine **mürgab** derler; eğer birbirlerinden ayırmak isterlerse Türkçesini söylerler.,,

Türkçe, taşıdığı bazı gramer özellikleriyle de Farsçadan ayrılır ve kullanılış kolaylıkları sağlar. Meselâ Türkçede işteş fiiller, yeterlik fiilleri ve bazı eklerle yapılan sıfatlar olduğu halde, bunlar Farsçada yoktur. Kelime yaratmağa yarayan eklerin bolluğu görülüyor ki, Türk dilinin zenginleşmesini sağlıyan bellibaşlı vasıtalardan biridir.

Nevâî, beş noktada topladığımız, bu mukayeseleri yaptıktan sonra, derin bir millî şuurla, "Türkçe bilmiyen Türkler,, e hitap ederek şu acı, fakat haklı ve doğru sözleri söylüyor: 'Türk'ün bilgisiz ve zavallı gençleri, güzel sanarak, Farsça şiir söylemeğe özeniyorlar. Bir insan etraflı ve iyi düşünse Türkçede bu kadar genişlikler, incelikler, derinlikler ve zenginlikler durup dururken bu dilde şiir söylemenin ve sanat göstermenin daha kolay, daha beğenilir olacağını anlar. Türk dilinin olgunluğu ve yüksekliği bu kadar tanıklarla meydana çıkarıldı. Gerekti ki bu halk arasında yetişen şairler, sanat sahipleri sanatlarını özdilleri dururken özge dil ile meydana koymamalıydılar; ve böyle bir işe girişmemeliydiler. Eğer iki dilde şiir söylemeğe, yazmağa uzlukları yetişiyor idiyse. özdillerinde, özge dille söylediklerinden daha çok söyleyip yazmalıydılar. Tutalım dayanamadılarsa bari özge dille yazdıkları kadar özdilleri ile de yazmalıydılar. İnsan, şöyle bir düşünceye kafasında yer veremez: Türk ulusunun sanat sahipleri Türkçe şiir yazmak ellerinden gelirken hepsi birden Türkçe yazmasınlar da Farsça yazsınlar!. Bu olamaz. Sözün doğrusu, Türkçe yazmak ellerinden gelmiyor. Eğer Türkçe şiir söyliyecek olsalar, Farsların Türkçe şiirleri gibi olacak: yazdıklarını, söylediklerini seçik bir Türk'ün önünde okuyamıyacaklar. Okusalar her kelimesinde yüz ayıp, her cümlesinde yüz eksiklik bulunacak!,, Yüzyılların ötesinden gelen bu gür sesin doğruluğuna ve gerçekliğine hak vermemek kabil midir?

Nevâî, "Türkçenin gerek konularında, gerek konuşunda Farsçadan böyle geniş, üstün, yüksek ve derin oluşunun ,,uzun yıllar bilinmediğini, bunları kendinin ortaya koyduğunu - haklı bir gururla - anlattıktan sonra, sözlerinin doğruluğuna delil olmak üzere, herbirisi şahsiyetinin büyüklüğünü bir yönden gösteren, eserlerini ve çalışmalarını göstermektedir.

Nevâî, Türk dilinin üstünlüğünü ispat yolunda takdire değer bir millî şuurla, fakat tamamen ilmî bir şekilde çalışmakla beraber, ilmî faaliyetini millî gayeye âlet etmemiş, bu türlü düşünebileceklere, peşinen şu cevabı vermiştir: "Bu sözlerimden ben Türk olduğum için Türkçenin övgülerinde aşırılık ettiğim Farsça ile de ilgim az bulunduğundan bu dilin geriliklerini belirtmekte ileri gittiğim sanılmasın. Fars dilini irdelemekte hiç kimse benim kadar derinliklere erememiştir ve bu dildeki doğrunun, yanlışın kaynaklarını görememiştir.,, Bu hükmün doğruluğu, Nevâî'ye, Farsçaya olan derin vukufundan dolayı **"Zül-Lisa-neyn,,** denilmesiyle de sâbittir.

Muhterem üstat Velet Çelebi İzbudak'ın dediği gibi, "Şimdiye kadar bu esere cevap verilememesi, bu dâvanın çok metîn ve çok haklı olduğuna kuvvetli bir delildir.,, Şunu da işaret etmeli ki, Nevâî yalnız Türk dilinin üstün değerine inanmakla ve onu müdafaa etmekle yetinmemiş, "Hakiki Türk hâkimiyetinin, devlet dili olarak Türk dilinin kullanıldığı ve edebiyatın da yine Türk dili ile yapıldığı zaman gerçekleşeceğine,, yürekten bağlanmıştır. Türk milleti, "Bütün bu iddiaları bir hakikat haline getirerek Çağatay lehçesini çok ileri bir tekâmül merhalesine ulaştıran Ali Şir Nevâî'ye; onun yarattığı dili "Nevâî dili,, diye isimlendirmek suretiyle; lâyık olduğu değeri,, vermiştir. Bu olay, hangi yönden olursa olsun, milletinin ilerleyiş ve yükselişine emeği geçenlerin, asla unutulmıyacağının apaçık delilidir. Nevâî,bu unutulmazlar ve ölmezler kafilesinin başında, **"Muhakemet - ül-Lûgateyn,,** i ile yaşayıp durmaktadır. Dil münakaşalarının hararetlendiği bu günlerde onun adını ve emeklerini anmak,millî bir borç sayılsa yeridir.

Hakikat.

Hakikatle göz göze geldim,
Yılların yaşı çökmüş alnıma
Buruşmuş ellerim fakirlikten.

Bilirmiyiz sırrını yaşamanın?
Düşünür müyüz sevmek için kadını?
Hangimiz ayrılırız dünyadan?.

Çirkin hakikat çirkin.
İçtiğim sudan olurum bazan,
Bazan ürkerim kendi kendimden
Seneler yüklü aynada.

Niyazi DURMAZ

San'at ve politika

Eskiden her içözülemeyen bir mesele vardır. «San'at san'at için midir?» «San'at cemiyet için midir.»

Bazı san'atkârlar san'atın cemiyet için olduğunu her vesile ile söyleyip duruyorlar. Sorarım size cemiyet için olmayan san'at var mıdır? Herhalde şair şiirini, hikâyeci hikâyesini, romancı romanını kendisi için değil cemiyet için yazmıştır. Hiçbir zaman kendisi okumak için kaleme almamıştır.

Biz san'atın politika ile karıştırılmasından, bir takım iğrenç ideolojiler uğruna sanatkârın kendisini ve san'atını feda etmesinden şikâyetçiyiz. Şu muhakkak ki san'at bir propaganda vasıtası değildir.

San'atta sosyal endişe güden bazı san'atkârlar tanıyorum ki aşkın şiire girmemesi lâzım geldiğinden dem vuruyorlar. Yanlış efendim, yanlış! Sorarım size. aşk bir sosyal olay değil midir?

Biz, iğrenç ideolojilerin çığırtkanlığını yapan, san'atını bu yolda harcayan sanatkâra sadece acıyoruz.

San'atkârı şu veya bu ideoloji değil, ancak bu memleketin, bu memlektin bağrında yaşıyan 18 milyon insanın dertleri, sevinçleri ilgilendirmelidir.

Üst tarafı lâf-ı güzâftır, efendiler!

Sabih ŞENDİL

Yeni Şiirin İlkelerine Doğru

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Sanatçı sanatını meslek haline getirmelidir. Rönesansın kazancı, çağımızın kaybı işte burdan geliyor.

HAKIKATA DAİR

Doğrusu bir şiiri ürden üne sürükleyecek şey hakikat yolunu görebilmektir, yoksa o yoldan gitmek değil.

BÜYÜK YAZARLARIN YOLU

Kimi sanatçı yazılarına kendini karıştırmakla sanat alanındaki ününü kaybedeceğinden işkilleniyor. Bu yüzden de hep başkalarından laf açmak yolunu seçiyor.

Oysaki Montaigne, Gide gibi yüzyıllara akarılmış sanatçılar başarıya kendilerinden söz etmekle ulaşmışlardır. Demek yol, bir değil.

Bu yollardan hangisinin daha verimli olduğu meselesine gelince bunun cevabı benim gibi güçsüz bir sanatçının harcı değildir. Yalnız ne var, bu yolların birinde yürüyen her insan zaman zaman kendini öteki yolun üzerinde de bulabiliyor ki bu da o yolların birbirinden pek ayrı şeyler olmadıklarını ortaya koymağa yarıyor.

ŞİİRİN UZUNLUĞU

Şiirin bir de belli bir uzunluğu olmalıdır.

Kimi şair bir iki mısra ile güzelliğe vardığına inanıyor ama gerçekte bu, ağaç yerine yaprakla yetinmek isteyen gönül yoksulu kişinin durumundan başkası değildir.

Salâ BİRSEL

Hikâye:

Gecenin Üçü

Naim TİRALİ

Köşebaşında rakı şişesini cebimden çıkardım. Kamber hiddetle dudaklarını ısırıyordu. Başımıza böyle iş gelmemişti. Saat ge.en.n uçunu geçmişti. Misâfir kaldığımız arkadaşın apartımanı önüne kadar gelerek kap.ya dayandık. Gökyüzünde yıldızların cümbüşü vardı. Kamber lâf olsun diye «Ulan ne güzel be!» Dedi, «Hey dinine yandığımın karıları. Ne hoş olacaktı. Gel de kudurma» Ceketler omuzumuzda, kravatlar cebimizdeydi. «Baş şu zile» dedim. Apartımanın içine mâdeni bir ses dağıldı. Üç beş dakika sonra, uykulu gözlerini zorla aralıyan kapıcının avucuna elli kuruş bırakarak merdivenleri tırmanmıya başladık. Kamber anahtarı çevirince dâirenin kapısı hemen açılıverdi. Elektrik düğmesine dokundum. Koridor kuvvetli bir ışıkla doldu. Rakı şişesi hâlâ elimdeydi. «Yâhu bunu ne yapacağız?» Diye söylendim. Kamber hıçkıra hıçkıra gülmeye koyuldu. Şişeyi elimden kaparak: «H.ydi uyandır ıp şu herifi içelim.» Dedi. «Nasıl olur, ayıptır» demeye kalmadı. Misâfir bulunduğumuz arkadaşın yatağının başında bağırmaya başladı: «Sabah oldu hey!» Neye uğradığını anlamıyan ev sâhibi gözlerini uğuşturarak doğrulmıya çalıştı. Suratından saklayamadığı bir hoşnutsuzluk okuyordu. Evvelâ kalkar gibi olmasına rağmen, hâlimizden ilayınca yeniden uzanıverdi. Kolundan tutup yatağın ü.tüne oturttuk. Kamber şişeyi ağzına dayadı. Neye uğradığını anlamadan bir yudum alan arkadaşımız: «Tuh be ra kı!» Diye tükürdü, Gülmekten kırılıyorduk. «Bırak yâhu sen de» diyerek şişeyi yarıladı Kamber. Avucunun tersiyle ağzını silerek: «Bak!» Dedi. «Ne afaladın öyle? Elimizde kaldı bu şişe. İçmeyip de ne yapalım. Efkârlanmışım zâten. Herşey yoluna girmişti. Düşün be! Gidip bir şişe de rakı aldık.» Yüzünden hiç eksik etmediği tebessümüyle, yarı uykulu bir halde dinlemiye çalışan ev sahibi, Kamber sesinin tonunu biraz hafifletsin diye, yatakta bağdaş kurarak oturdu. Biz de somyanın kenarına çöktük. Kamber'in makaraları çözülmüştü. Başımıza geleni bütün tafsilâtiyla anlatmadan içi rahat emiyecekti.

Devam etti: «Bardan bizim «Sarı karı» ile beraber çıktık. Saat biri çoktan geçmiş. Gidecek yer yok. Taksime kadar yürüdük üçümüz» Başıyla beni göstererek: «Bu dönmek istedi.» Dedi. «Aşağı doğru yürümeye başladık. Yolda bununkine rastlamayalım mı! Hani şu komiserin dostu: Karı fitil gibi. Zâten barda konsomasyondaydı. Tombulca diye birkaç Hacı Ağa içirip durmuşlardı...»

Kamber sonunu getirmeden atıldım: «Dans da edemedim kendisiyle diye müthiş içerlemiştim. Bir de baktık, nereye gittiğimizi soruyor Sarı—Uçuşa. Dedi. Kadın bulut. Girdim koluna.— Ben de geliyorum. Demez mi. Hey Allahım! Hacı Ağalar masraf etti, piyango bana vurdu diye sevindim. Uykusuzluk, yorgunluk, hepsini unuttum ânide.»

Kamber lâfı ağzından aldığına içerlemiş bir halde, sözümü keserek devam etti: «Allah bilir bunun ayazlamasını hiç istemiyordum. Karı kendiliğinden yapışınca müthiş memnun oldum. Ama nereye gideceğiz be kardeşim. Oldu olacak dedim ulan. Cepte otuzbeş lira var. Elbet bulunuz bir yer. Gidip Koço'dan bir şişe rakı alalım diye karıları Tarlabaşı'na sürükledik. Yolda asıldı komiserinki, börek istedi. Elli kuruş toka ettik börekçiye. Bir de tutturmaz mı sıkıştım diye. Hay zakkum içeydin be karı. Gece yarısından sonra nerde helâ bulalım sana. — Tut kendini gideceğimiz yere kadar. Dedik. Erkek değil ki bir duvar dibine işese. Bir elinde de börek, acı a' yağı kokar. Bu zavallıya teslim etti böreğini. Sa;.k bir ara sokağa. Meraklandım nasıl yapacak diye. Kimseler yok. Hemen bir apartmanın kapısındaki basamaklara çıkıp çöktü. Bir şırıltıdır gitti orada. Karşıdan bir pencere açıldı. Herifin biri başladı küfre. Biz «Sarı» ile gülmekten katılıyoruz. Bu, elinde börek, apışıp kalmış. Karı küfrü duyunca işi yarıda bıraktı yanımıza koştu. Bir taraftan da: — Bitiremedim bur'dan kımıldıyamam [illegible]yor. Neyse bir başka tenha sokakta halletti. Caddeye çıkıp bir taksiye atladık. Yürümeye mecâlimiz kalmamıştı. — Çek şöyle Tepebaşına doğru. Dedim şoföre. O namlı otelleri bir bir dolaştık. Gidip hepsinin kâtibiyle konuştum. İş yok!

«Ne aksilik birader!» Diye lâfını kestim Kamber'in. «Otomobilde iki karının ortasında kaldım. Zâten içim geçiyor. Bizimkini öpeceğim tuttu. Gelgelelim o böreğin acı kokusu yok mu? İnsanın midesini kaldırıyor. Bâri Boğaziçindeki otellerden birine gidelim dedik. Masrafı göze aldık artık. Bende de var otuz kırk lira. Aksiliğe bak. Hepsi iki gün önce [illegible] mamış mı! Tut bilmem neresinden vur duvara! S[illegible] apartımana getirmek imkânsız. Rezalet çıkar. Evvelki sene ne iyiydi pansiyonumuz. Hatırladıkça hayıflanıp durdum. Karılar da yer bulamıyacaksanız gidelim biz diye dırlanmıya başladılar. Kamberle şöyle bir kafa kafaya verdik. Birkaç randevu evine uğramayı denedik. Yok be birader. Yok.»

Kamber yeniden heyecanlanarak bir yudum rakı daha çekip: «Ulan be!» Diye bağırdı. «Koca İstanbul'da kafamızı sokacak bir delik bulamıyoruz. Şoför de öyle halden anlayan birisi değil. Beyoğlu'na dönerek indik taksiden. Saat nerdeyse üç olacak. Sokaklarda birkaç adam ve tramvay hattını tâmir eden ameleler'den başka kimseler yok. Tenha kaldırımlarda yavaş yavaş, ümitsiz dolaşıyorduk. Başka çare kalmamıştı. Kadınların yakasını bırakmamız icabetmiyordu. Öyle yapalım dedik. Tam o sırada, bir de baktım, bu bana köşe başında duran kısa boylu birini göstererek — Tanıdın mı? Diye soruyor. Biraz yaklaşınca hemen tanıdım. Hani şu Hacı Ağalara karı bulan herif. Yaklaştık yanına. Karılar biraz geride kaldı. — Bir oda bize. Dedik adama. Bir oda bulamaz mısınız? Küçük olsun, tek yatak bulunsun içinde, nasıl? Herif ağırdan aldı. — Vallahi var bir yerim. Ama pahalı. Hem bu saatten sonra... — Peki canım kaç lira: Dedik. Adam, mırın kırın etti. Hesapladı: — Yirmibeş lira ev sâhibi alır. Dedi. On lira da bana vereceksiniz. Hiç yoktan iyi diye düşündüm. Buna bir göz kırptım. Baktım razı görünüyor: — Ama, dedim, adama çok değil mi! Hem tek yatak — Belki bir şilte daha uydurulur. Dedi. — Peki düş önümüze! Dedim adama. Karıları çağırmak için arkaya dönünce beynim attı. Ne görsem beğenirsin.»

«Karılar tüymüş mü.» Diye atıldı ev sahibi.

«Keşke öyle olsaydı birâder.» Dedim.

Kamber devam etti: «Karılar saç saça, baş başa girmemişler mi. Ulan amma dalmışız pezevenkle pazarlığa. Hemen girdik aralarına. Küfürün bini bir paraya. Meğer neymiş işin aslı biliyor musun? Komiserin dostu, daha dolaşamam, beni görürler, dönüyorum demiş. Bizim «Sarı» da: — Oruspuluk etmesene. Kendin gelip balta oldun. Der demez kıyâmet kopmuş. Oruspu kimmiş. Asıl oruspu kendisiymiş. Hey Allahım ne lâflar, ne laflar... Orospuluğu üzerlerine kondurmayan haspalar, «Pınar» baraştıramadık. İkisi de barut gibi. Düşün yâhu! Herşey yoluna girdiği anda püf!.. Hayaller, şehvet, hepsi sönüverdi. Ne halt edersin sen olsan. İkisi de ayni sokakta oturuyorlar. Gidip bıraktık pansiyonlarına. Ayrılırken bile: — Vazgeçtik biz uçuştan, bâri barışın. Dedik. Yok efendim. Haysiyetlerine dokunmuş. Hey dinine yandığımın dünyası. Allah belânızı versin karı kerizin...» —

Şişeyi çalkalıyarak: «Hele bu rakı» Diye sözünü bitirdi Kamber.

Ev sâhibinin uykusu dağılmıştı. 'Bin elbiselerimizi çıkarırken, yarı hiddet, yarı alay dolu bir sesle: «Neticede elinizde kaldıya!» Diye bağırarak kahkahayı bastı.

HASTA

Yolcuyum diyordu hasta
Ama umursamıyordu bile,
Gülümsüyordu hafiften.
Bilirim,
Hep ölüm gelir hastaların aklına
Ama korkarlar bu işten.
Bizim hasta,
Gedip - gelme almış ki bileti
Ürktüğü yok bu gidişten.

NİHAT ETİZ

Sanatçıya düşen vazife

(Baştarafı 1 inc isayfada)

ları da sorumlu tutuyorum.

Sanat adamına ve edebi yatçıya düşen vazife, medeniyeti nen geri bir seviyesinde hayatını sürüp giden bu memleket halkının kalkınması ve kuvvetlenmesi için, eğer başka türlü çalışmak imkânına sahip değise, şiiri, hikâyesi, romanı, tiyatrosu, resimi, mimarisi ve musikisiyle harekete geçmektir.

Şayet memleketin arzettiği bugünkü durum, daha önceden bütün sanat ve edebiyat adamlarınca eser halinde ortaya konmuş bulunsaydı, belki mesele çok daha önce anlaşılarak halli yoluna gidilir ve bugünkü vaziyet meydana gelmezdi.

Memleketi tanımak lâzımdır. Diye fervad edildiği ve feryad ettiğimiz zaman bize Nurullah Ataç bey ve onun gibi düşünen kimseler: «Eğer iyi bir yazarsa oturduğu yerde bile bize anlattığı şeye inandırabilir.» dediler. Ve «Sanatçı kendi duyguları anlatsın, bu duygular da cemiyetin bir ifadesidir» buyurdular. Genç sanatçı ve edebiyatçılar neslinin bir kısmını memleket meselelerinden yüz çevirten ve onları son süratle ve mümkün olduğu kadar ferdiyetçiliğe teşvik eden bu sayın yazıcılar şimdi nasıl bir rol oynamış olduklarını herhalde anlamışlardır.

Daima dışarıyı örnek tutarak sorumluluk fikrine ve ahlâkına yabancı kalmak isteyen bir çok sanat ve edebiyat adamlarımız da - o memleketlerde dahi bugün bütün [illegible] yazıcılar so[illegible] fikir ve endişesiy'le çalışıyorlar ya ne ise.- Memleketimi zhalkının örnek aldıkları tasvire lüzum yoktur zannemeleket halkları kadar dünya nimetlerinden faydalandığını sanarak kendilerini kurtarmağa savaşıyorlar. İşi öyle olmadığı anlaşılınca kendilerinin mesuliyet babında ne hale girdiklerini derim.

Artık memleket ölçüsünde bir kalkınma davası karşısındayız. Açıkça diyebiliriz ki edebiyatımız ve sanatımız bu dava ile birleştiği nisbette var, ondan uzak kaldığı nisbette de yoktur.

Fahir O N G [illegible]

Bulut Soba ve Kol Saati

(Baştarafı 3 üncü sayfada)

va ayarını dümenlemekte kullanılan, ortası vidalı, yuvarlak, ufak kapak, dört..

Bir de kocaman kapağı açınca karşılaşılan ıskaralı kapak var, beş..

Sobanın boruyla birleştiği noktada dumanın çok çıkıp çıkmamasını ve dolayısile sıcaklığı idare eden mandalın görünmeyen kapağını da sayarsak, altı..

Soba da, sobanın kapakları da yerin dibine batsın. Odada çivi kesseydim de cebimde param olsaydı.

***

Kolunda bir saat var. Sünnetimde rahmetli Senuhi Bey getirmişti. Şu sünnet olmakta pek akıllıca bir iş değilya neyse..

Zavallı Senuhi Bey öleli yedi sene oluyor..

Saat benim neme lazım.. Şayet Merhum Senuhi Bey tarafından getirilmemiş olsaydı bal gibi satar ve bu akşam kafayı tütsüledikten sonra otomobile binip sinemaya giderdim.

Ç. ALTAN

★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER

Aktüalite ⌘ Haberler

4 ARALIK MİTİNGİ:

—Milli Türk Talebe Birliği komünizm aleyhine bir miting tertip etmiştir. Bu mitingde komünizm Türk gençleri tarafindan telin edilmiştir.

⁂

DERGİLER:

Pınarbaşı, Küme Kaynak, Seçilmiş Hikâyeler Dergisi, Güney, Türke Doğru dergileri çıkmıştır.

Okuyunuz.

⁂

EMİN BÜLENT'İ ANMA TÖRENİ:

1 Aralık 1948 çarşamba günü akşamı Beyoğlu Hakevinde Fecriâti şairlerinden Emin Bülent Serdaroğlu'nun beşinci ölüm yıldönümü münasebetiyle bir anma töreni yapılmış, hayatı ve sanatı anlatıldıktan sonra genç edebiyatçılar tarafından şiirleri okunmuştur. Belirtildiğine göre Emin Bülent az şiir yazmış olmakla beraber birçok ünlü şairlerimize tesir etmiştir.

⁂

MONCEAU TİYATROSN:

Fransız Monceau tiyatrosu artistleri şehrimizde bir sinema binası sahnesinde dolgun bir programla temsiller verdiler. Piyesler ekseriyetle önemsiz yazıcıların eserleriydi. Yalnız bir tanesi pek meşhur olmasına rağmen artık seyredilmesi zamanı geçmiş, tarihe mâlolmuş bir trajedi idi. Meşhur "Britanikus,,. Bu genç Fransız trupu münevver çevrelerin ilgisini çekmemiş, daha çok "Bulvar tiyatrosu,, meraklılarını toplamıştır.

⁂

ZEKİ FAİK İZER AKADEMİ DİREKTÖRÜ:

"D,, grubu ressamlarından ve Güzel Sanatlar Akademisi öğretmenlerinden Zeki Faik İzer'in Rektörlük makamına tâyin olunduğunu gazetelerden öğrendik.

Bu tâyin keyfiyeti, kuruluşundan beri ayni yere umumiyetle sanatçıların getirilmiş olduğunu hatırlarsak, Akademinin geleneğine de uygundur.

Bu münasebetle Zeki Faik İzer'in bundan bir müddet önce "Yeni Adam,, dergisinin anketine verdiği cevapları gözden geçirdik. Otarihte (1939) da:

— Güzel Sanatlar Akademisinden ne hizmetler beklersiniz??

Sorusuna:

— Akademi, yalnız talebe yetiştirmekle kalmayaraş, memleketir de alâkasını plâstik sanatlara çekmeğe uğraşıyor. Binaenaleyh faaliyet sahası tamamiyle şuurlu ve aksiksizdir, diye cevap vermişti. Ayni anketin:

— Türkiyede milletlerarası ressam yetiştirmek için bütün iktidar elinizde olsaydı, ne yapardınız?

Sualine de:

— Büyük milletler kalitesinde ressam yetişmesi bir zaman meselesidir. Fakat bu zamanı kısaltmak için bazı tedbirler alınabilir. Liselerde, sanat tarihi dersleri koyarak, Avrupaya talebe göndererek, ressam göndererek...

Diye bir karşılık vermişti.

Şimdi Zeki Faik İzer'e bütün iktidar verilmemiş olmakla beraber hiç olmazsa birtakım işler yapmak yetkisi tanınmış oluyor. Kendisinden hiç değilse şu, Avrupaya talebe ve ressam yollamak meselesini ele almasını ve bilhassa Avrupa konkurunu kazanıp da şu, bu sebeble gönderilememiş sanatçıların muktesep haklarının tanınmasını bekleriz.

⁂

NECİP FAZIL'IN YENİ PİYESİ:

(Tohum), (Künye), (Bir adam yaratmak), (Para) gibi çoğu Şehir Tiyatrosu sahnesinde oynanmış piyeslerden sonra Necip Fazıl Kısakürek yeni bir piyes daha yazıp Muhsin EErtuğrul'a vermiştir. Yeni piyesin konusu daha ziyade içtimai bir meseleyi ön plâna almakta olup bizzat muharririn son günlerde yaşadığı hayati bir dramı aksettirmektedir. Söylendiğine göre, Şehir Tiyatrosu artistleri bu piyesin provalarına başlamışlardır.

Piyes hakkında henüz fazla bir bilgi olmamakla beraber Necip Fazılın bunu Beyoğlunda bir otele kapanarak geceli gündüzlü sıkı bir çalışmadan sonra beş, altı gün içinde tamamladığı öğrenilmiştir.

⁂

THİBAUD GELDİ:

Meşhur keman üstadı Jacques Thibaud, aradan bir hayli zaman geçtikten sonra memleketimize tekrar gelmiştir. İstanbulda v Ankarada verdiği konserleri bir sanat hâdisesi teşkil etmişti. Bir kaç senedir canlanan musiki hareketlerine bir başka çeşni vermiştir.

Evvelki konserleri ile bu son resitalleri arasında sanat heyecanının yarattığı gençlik bakımından hiç fark yoktur. Senelerin beden üzerinde hâsıl ettiği yorgunluk ve çöküntü ancak sanatın getirdiği şeylerle zail oluyordu. Bunu bir kere daha anladık.

⁂

APOLLİNAIRE'İN OTUZUNCU ÖLÜM YILDÖNÜMÜ:

Geçen ayın 9 uncu günü meşhur şair Apollinaire'in tam otuzuncu yılına rastlıyordu. Bu itibarla bütün Fransız basını ünlü şair hakkında yazılar neşredip resimlerini bastılar.

Apollinaire modern edebiyatın başında gelen simalardan biridir. Yeniliğin peşine düşmüş, hayatı boyunca hep aramış, fakat aradığını bulmağa vakit kalmadan ölmüştür. (Kübizmi), (Fütürizmi), hatta (Sürrealizmi) edebiyata tatbik ederek alışılmış olan kıymetleri yıkmağa çalıştı. Bu yıkma şinde o derece ileri gitti ki resim şeklinde şiirler bile yazdı.

Ama bugün Apollinaire'in adını edebiyat "Alcoobs,, deki şiirleriyle kıymetlendirmektedir.

Apollinaire'in bir şiirini aşağıya alıyoruz:

MİRABO KÖPRÜSÜ

Mirabo köprüsü altında Sen nehri
Ya aşklarınız
Hatırlamam gerek mi
Sevinç her defasında dertten ileri
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Elin elimde yüzün yüzüme yakın
Altından geçer
Köprü kollarınızın
Yorgun dalgası o sonsuz bakışların
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Şu akan su gibi aşkım uzaklaşır
Aşk uzaklaşır
Hayat ne kadar ağır
Ümitlerse insafsız ümitler sağır
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Haftalar kovalayıp durur günleri
Ne geçen zaman
Ne aşklar gelir geri
Mirabo köprüsü altında Sen nehri
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider

Çeviren: Adnan BULAK

⁂

KONFERANSLAR:

İstanbul Üniversitesi misafiri olarak memleketimize gelen Columbia üniversitesi Ord. Profesörlerinden Ellyot Chettbeam, Devletler Hususi hukukunun yeni meseleleri earafında 23 ve 24 Kasım günleri ilgi ile takip edilen iki konferans vermiştir.

Büyük tarih âlimi J. Arnold Tonybee Fen fakültesi konferans salonunda "Tarihin teşrihi,, ve "Tarihten ne öğrenebiliriz?,, konulu iki konferans verdi.

⁂

İNGİLİZ KÜLTÜR HEYETİ GRAMOFON RESTİALLERİ:

İngiliz Kültür Heyeti iki haftada bir verilen, İngiliz ve Avrupa müziği gramofon restilalleri 19 Kasımdan itibaren Kültür heyetinin Taksim Cumhuriyet caddesi No. 153 deki kütüphanesinde vermeğe başlamıştır.

⁂

SUNA KAN VE İDİL BİRET:

Olağanüstü müzik istidadı gösteren iki küçük Türk kızından Suna Kan, tahsilini yapmak üzere İtalyaya gidecektir. İdil Biret ise Pariste tahsil görecektir. Fakat yola çıkması için gerekli evrak henüz tamamlanmamıştır.

⁂

CELAL SILAY'IN AYAĞI

Celâl Sılay'a Celâl Müftüoğlu imzarı ile bize yeniden çatıp çatmıyacağını sorduk.

— Celâl Müftüoğlu ben değilim ki! dedi.

— Peki ya kim? diye sorduk. Celâl gürliyerek cevap verdi:

— Ayağım!

⁂

İsmail Âli SARAR'ın hazırladığı

YENİ ŞİİR ANTOLOJİSİ

Mehmet KAPLAN'ın Önsözü ile yakında çıkıyor.

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
Mehmet AKUZUN

Sekreter:
Sabahattin Hüsnü

Adres: P. K. 445 İstanbul

Not: Her türlü müracaat sekreter adına yapılmalıdır.

Abone:
Yıllığı 250
Altı aylığı: 150
kuruştur.

ÜLKÜ BASIMEVİ

★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER ★ AKTUALİTE ★ HABERLER